

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΛΖ'

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1966

ΤΕΥΧΟΣ Α'

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΙΒΗΡΙΑΣ) ΚΑΙ ΤΟ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ ΑΥΤΗΣ*

ΥΠΟ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ

Ε'. Αὐτόνομος—Αὐτοκέφαλος Ὁργάνωσις τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας

Καὶ ἤδη γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἐὰν ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία, ἀνακηρυχθεῖσα, συμφώνως πρὸς τὴν ἀναφερομένην ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Βαλσαμῶνος παράδοσιν, Αὐτοκέφαλος κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Πέτρου (1054), ἔλαβε καὶ εἶχε, μέχρι τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῆς, κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὁ λ ὁ κ λ η ρ ο ν καὶ π λ ῆ ρ ε ς ἢ π ε ρ ι ω ρ ι σ μ ῆ ν ο ν καὶ ὑ π ὸ ὄ ρ ο υ ς Αὐτοκέφαλον. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, καίτοι αἱ γνώμαι τῶν ἱστορικῶν διχάζονται, οὐχ ἤττον φαίνεται ἐπικρατεστέρα ἡ ἄποψις, καθ' ἣν:

α) Ἐδόθη μὲν εἰς τὴν Γεωργιανὴν Ἐκκλησίαν τὸ Αὐτοκέφαλον ὑπὸ τῆς εἰς ἣν ὑπήγετο Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ἀλλ' ὑπὸ ὄρους καθ' οὓς αὕτη ἐθεώρει τὸν Ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς Αὐτοκέφαλον μὲν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους Μητροπολίτας, ἐξηρημένον δὲ ὡς πρὸς αὐτήν, καὶ

β) διετέλεσε μὲν ἀνεξάρτητος καὶ ὑπὸ τὴν πλήρη ἔννοιαν τοῦ Αὐτοκέφαλου μετὰ τὸν 11ον αἰῶνα καὶ μέχρι τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῆς εἰς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἐκ διαλειμμάτων ὅμως καὶ ἐξ ἀνάγκης, διότι προήρχετο ἐν καιρικῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ Ἐκκλησία Ἀντιοχείας, εἴτε λόγῳ τῆς κατοχῆς τοῦ θρόνου αὐτῆς ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων, εἴτε ἐλλείψει συγκαινωσίων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐπ' αὐτῆς τὰ δικαιώματα αὐτῆς. Εἰς ὑποστήριξιν δὲ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἀναφέρεται ὁ λόγος ὅτι οὐδέποτε ἐπέτρεπον οἱ Πατριάρχαι τὸ πλήρες αὐτοκέφαλον εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦς Ἐκκλησίας, ἔστω καὶ ἂν εἶχον αἱ χῶραι αὐτῶν ἰδιαιτερον βασίλειον, προσάγονται δὲ πρὸς τοῦτο τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα:

1) Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος, εἰς ἣν μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Τραπεζουντιανῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἐξεχώρησε τὸ πλήρες Αὐτοκέφαλον, ἀλλὰ συγκατένευσε νὰ ἐκλέγηται μὲν ὁ Τραπεζοῦντος

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 548 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων αὐτοῦ, νὰ χειροτονῆται ὁμοῦς ὑπ' αὐτοῦ. Τῷ 1282, ὅτε ἐπῆλθε συνεννόησις μεταξύ τοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος Ἰωάννου τοῦ Β' καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ἐκανονίσθησαν καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά κατὰ τρόπον ὥστε ὁ μὲν Μητροπολίτης νὰ χειροτονῆ πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπους ἀνεξαρτήτως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, αὐτὸς δὲ νὰ ἐκλέγῃται μὲν ἐν Τραπεζοῦντι, νὰ χειροτονῆται δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ὁ Τραπεζοῦντος Ἰωσήφ ἐχειροτονήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει¹.

2) Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἥτις καὶ ἐν ἰσχυρῷ μάλιστα βασιλείῳ διατελοῦσα, ἀπὸ τοῦ 10 μέχρι τοῦ 16 αἰῶνος, καθ' ἐν προῦβιάσθη εἰς Πατριαρχεῖον, ὑπήγετο ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅστις καὶ ἐχειροτόνει τὴν πρῶτον αὐτῆς Μητροπολίτην, οὗτος δὲ πάλιν ἐμνημόνευε τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ τὸ "Ἁγιον Μῦρον"².

3) Ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ (1235) ἀπονομῆ εἰς τὸν Μητροπολίτην Τυρνόβου τοῦ τίτλου τοῦ Πατριάρχου «συγκαταβάσεως λόγῳ» ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ ἔχη ὁ λ ὁ κ λ η ρ ο ν τὸ Αὐτοκέφαλον «οὐδὲ νὰ ᾗ ἐνάριθμος τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, οὐδὲ νὰ μνημονεύηται ἐν τοῖς διπτύχοις μετ' αὐτῶν συμφώνως τοῖς κανόσι τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου». Ἴδου τί ἀναφέρεται περὶ αὐτοῦ ἐν σχετικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρχου Καλλίστου (1335). «Ὁ Πατριάρχης Τυρνόβου ἦν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς Ἐπισκόπου ὄνομα φέρων, ὑποτασσόμενος τῇ Ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ Μ. Ἐκκλησίᾳ, εἴθ' ὕστερον παρακλήσεως γενομένης πολλῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ τότε διευθύνοντος τὰ τῶν Βουλγάρων σκῆπτρα, διὰ τιμὴν ἐκεῖνου καὶ τοῦ τοιοῦτου Ἐθνους..... ἐδωρήθη συγκαταβάσεως λόγῳ πρὸς τὸν Τυρνόβου τὸ ὀνομάζεσθαι Πατριάρχην Βουλγαρίας, οὐ μένοι εἶναι καὶ συνάριθμον τοῖς λοιποῖς Ἁγιωτάτοις Πατριάρχεις οὐδὲ μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις καὶ τὸν θεῖον κανόνα τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου». Ἐπίσης καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γερμανὸς ἐν τινι τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων λέγει: «Ἡ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως Σύνοδος, τὸ Αὐτοκέφαλον εἶναι τοῦ Τυρνόβου ὀλόκληρον οὐκ ἐτομογράφησε, ἀλλὰ δασμοφυρήσει πάλιν, τοῦτ' ἐστι δώσει τέλη καὶ φόρους τῷ τιμήσαντι Πατριάρχῃ, καὶ τὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐπ' Ἐκκλησίας ἀναφορὰν, ὡς συνεισφορὰν, ὡς εἰς τῶν ὑπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν Μητροπολιτῶν καὶ εἰς λογιστεύσεις καὶ εὐθύνas, τοῦτ' ἐστι κρίσεις ἀχθήσεται ποτέ τις παρατραπεί τῆς δασμοφορίας ἐξελέχθη»³. Ἦτο δυνατόν ἀρά γε τοὺς ὄρους

1. Παναρέτου Μ. Χρονικόν, Ν.Ε. 4. 267. § 4. Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος σελ. 250.

2. Φιλαρέτου Βαφειδίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τομ. Γ', μέρος Δ' σελ. 190-191. Σάρδεων Γερμανοῦ, Τὸ Ρωσικὸν Πατριαρχεῖον, Ὁρθοδοξία, ἔτος 1945, σελ. 27-28.

3. Fr. Miklosish-Ios. Müller, Acta Patriarchatus Constantino-

τούτους τοὺς ἐπιβαλλομένους εἰς Πατριάρχας βασιλευομένου κράτους νὰ μὴ ἐπέβαλε τότε καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γεωργίας, ἀφοῦ καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν σχεδὸν ἀνάγεται;

4) Ἡ περίπτωση τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Μακαρίου, ὅστις κατὰ τὸ 1665 μεταβαίνων εἰς Μόσχαν καὶ διελθὼν διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ διαμείνας ἀπ' ἀρκετὸν χρόνον εἰς Ἰβηρίαν ἐχειροτόνησε καὶ ἀρχιερεῖς, ὡς ὁ ἴδιος ἀναφέρει ἐν τῇ συγγραφείσῃ ὑπ' αὐτοῦ ἀραβιστὶ περιηγήσει ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ¹. Τὸ παράδειγμα τοῦτο μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ἀντιοχείας, καίτοι τῷ 1517 ἡ Συρία καὶ ἡ Παλαιστίνη κατελήφθη ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Ἀράβων ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ, ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχη τὴν ἐπιρροὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας. Διότι οἱ βασιλεῖς τῆς Γεωργίας δὲν ἀπέκρουον τὴν τάσιν τῶν Ἐπισκόπων, τῶν ἐπιθυμούντων ὅπως ἀναμιγνύωσι τὸν Ἀντιοχείας εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ καθολικοῦ αὐτῶν².

ΣΤ'. Ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ ἐξῆς καὶ ἡ θέσις αὐτῆς σήμερον.

Ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ ἐξῆς ἡ Ἰβηρία εἶχε περιπετειώδη ἱστορικὴν ζωὴν. Οἱ βασιλεῖς αὐτῆς καίτοι ἀνεξάρτητοι ἠνάγκάζοντο νὰ δέχωνται τὴν ἐπικυριαρχίαν ὅτε μὲν τῶν Περσῶν, ὅτε δὲ τῶν Ὀθωμανῶν. Τούτου ἕνεκα οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ λαὸς τῆς Γεωργίας ἐζήτησαν λήγοντος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἐκουσίως τὴν προστασίαν τῆς Ρωσίας καὶ τὴν εἰς αὐτὴν προσάρτησιν, ἧτις καὶ συνετελέσθη ἀρχομένου τοῦ ΙΘ' αἰῶνος (1811). Κατὰ τὴν μεταξὺ Ρωσίας καὶ Ἰβηρίας-Γεωργίας σύμβασιν, ἧτις ἐσχεδιάσθη τῷ 1783, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰβηρίας Ἡράκλειος ὁ Β' ἐζήτησε παρὰ τῆς Αἰκατερίνης τῆς Β' τὴν Ρωσικὴν προστασίαν, ὁ Καθολικὸς Ἰβηρίας διωρίζετο μέλος τακτικῶν τῆς Ρωσικῆς

politani, tom. 4 p. 436. Γαβριήλ Καραπατάκη, Ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία, τὸ Αὐτοκέφαλον καὶ ἡ εἰς Πατριαρχεῖον αὐτοπροαγωγή αὐτῆς, σελ. 38.

1. Ἡ περιήγησις αὕτη εἶναι χειρόγραφος καὶ φυλάσσεται ἐν τῇ ἐν Σελευκίᾳ Μονῇ τῆς ἐπικαλουμένης Σεϊτνάγια καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Σελήμ Κοπαέν. Ὁμιλῶν δὲ ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος περὶ τοῦ Ἐθρόνου αὐτοῦ, λέγει: «Ἐμειναν εἰς τὸν Ἐθρόνον Ἀντιοχείας 153 Ἀρχιερεῖς καὶ τέσσαρα μεγάλα Καθολικᾶτα ὑπαγόμενα εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀντιοχείας τοῦ ὁποίου τὰ ὄρια μετὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἦτο ἡ Μαλατεία. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον Καθολικᾶτον περιελάμβανε τὴν Σελευκίαν, Βαβέλ (Βαγδάτην) καὶ ἅπαντα τὰ ἀνατολικά μέρη μέχρι τῶν Ἰνδιῶν καὶ ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ ἄνω τῶν 100 Ἀρχιερέων. Τὸ δευτέρον περιελάμβανε τὴν Μ. Ἀρμενίαν μέχρι τῆς Μαλατείας καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτὴν καὶ περιελάμβανε 200 ἀρχιερεῖς. Τὸ τρίτον ἦτο τὸ Καθολικᾶτον τῆς Γεωργίας, ὅπερ εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του-ἔθνη ἀναρίθμητα. Τὸ δὲ τέταρτον ἦτο τὸ τῆς Χούτας ἢ Χουτίας καὶ τοῦτο κείται εἰς τὴν Ἄνω Ἀνατολὴν πρὸς Βορρᾶν», σελ. 17. (Γαβριήλ Καραπατάκη, Ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία, τὸ Αὐτοκέφαλον καὶ ἡ αὐτοπροαγωγή αὐτῆς εἰς Πατριαρχεῖον, σελ. 32-33).

2. Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Μακάριος ἀπέστειλε τῷ 1648 εἰς Γεωργίαν Ἐξάρχον ὅπως ἀνανεώσῃ τὰς παλαιὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Γεωργίας (Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, σελ. 1012).

Συνόδου και ἐτάττετο ἐν τῇ ὀγδόῃ θέσει τοῦ Συνταγματικοῦ μετὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τοβόλσκσκις, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις τῆς Ἰβηρίας ἔδει νὰ καθορισθῇ δι' εἰδικοῦ κανονισμοῦ. Τῷ 1810 ὁ τελευταῖος Καθολικὸς Ἰβηρίας Ἀντώνιος ὁ Ε' κληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ρωσσικῆς Συνόδου πρὸς σύσκεψιν περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἰβηρίας, δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, τὸ δὲ 1811 κατὰ διάταγμα αὐτοκρατορικὸν ἡ Ρωσικὴ Σύνοδος ἀντ' αὐτοῦ διώρισε τὸν λεγόμενον ἔξαρχον Ἰβηρίας καὶ οὕτως ἡ Ἐκκλησία Γεωργίας διατελέσασα ἐπὶ ὀκτὼ περίπου αἰῶνας ἀνεξάρτητος ἀναπτύξασα ἰδίαν Ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν ὑπήχθη ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τῆς Ρωσικῆς Συνόδου.

Κατὰ τῆς καταστάσεως ταύτης δὲν ἔπαυσαν διαμαρτυρόμενοι οἱ Γεωργιανοί, οἵτινες καὶ ἀπῆτουν πάντοτε τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν. Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο ἐξητάσθη ἐκτενῶς τῷ 1906 ὑπὸ τῆς μεγάλης Προσυνοδικῆς ἐν Πετροπόλει Ἐπιτροπῆς, ἥτις μετὰ μακρὰς μελέτας καὶ συζητήσεις ἐψήφισε τὴν ἀκόλουθον εἰσήγησιν: «Ἐκ τοῦ συνόλου πάντων τῶν ὑποβληθέντων ὑπομνημάτων καὶ τῶν συζητήσεων δὲν συνάγονται ἐπαρκεῖς καὶ πειθαναγκαστικαὶ βάσεις πρὸς σύστασιν αὐτοκεφάλου Ἰβηρικῆς (γεωργιανῆς) Ἐκκλησίας, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖ μέρος τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰβηρίας. Ἡ ἴδρυσις τοῦ αὐτοκεφάλου ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν δύνανται νὰ προκαλέσῃ μεγάλας δυσχερείας καὶ περιπλοκάς. Πρὸς ἄρσιν δὲ ἀνωμαλιῶν τινῶν, ἀνέκαθεν παρατηρουμένων, καὶ πρὸς τακτοποίησιν τῆς περαιτέρω ὁμαλῆς πορείας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ βίου ἐν Καυκάσῳ παρίσταται ἀνάγκη καὶ δυνατότης ὅπως ὀργανωθῇ ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις ἐν Καυκάσῳ ἐκ τῶν δύο σχεδίων τῶν ἀναγνωσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἱερέως Βοστόργκωφ». Τοῦ ἐνὸς τῶν σχεδίων τούτων συνιστῶντος τὴν διατήρησιν τοῦ συστήματος τῆς Ἐξαρχίας ὡς ἔχει μετὰ διαρρυθμίσεως μόνον τῶν Ἐπαρχιῶν, πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν τῶν διαφόρων στοιχείων, τοῦ δὲ ἑτέρου εἰσηγουμένου τὴν σύστασιν δύο ἰσοβαθμίων Μητροπόλεων, μιᾶς Ἰβηρικῆς διὰ τὰ μέλη ἐν οἷς πλεονάζουσιν οἱ Ἰβηρες, καὶ μιᾶς Ρωσσικῆς διὰ τὰ λοιπὰ Ὁρθόδοξα στοιχεῖα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε τὸ δεῦτερον σχέδιον¹.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς Μεγάλης ἐν Ρωσσίᾳ ἐπαναστάσεως κατὰ Μάρτιον τοῦ 1917, ὅποτε τὴν 12ην Μαρτίου τοῦ 1917 οἱ Ἐπίσκοποι, ὁ Κλῆρος καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ γεωργιανοῦ λαοῦ, συνελθόντες ἐν Μισχέτη, ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως νὰ θεωρήσουν ὡς ἀποκαθισταμένην τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν τῆς Γεωργίας, μέχρις οὗ δὲ διεξάχθωσιν αἱ κανονικαὶ ἐκλογαὶ τοῦ Καθολικοῦ τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, διώρισαν Τοποτηρητὴν αὐτῆς

1. Βλέπε Κώδικα Διοικητικῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔτους 1918, σελ. 617.

τὸν Ἐπίσκοπον Γουρίας καὶ Πεγνρελίας Λεωνίδα καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ ὠρίσθη προσωρινὴ διοίκησις τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας ἀποτελουμένη ἐκ Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ἀρχιεπίσκοπος Καρτελίας καὶ Καχετίας καὶ Ἐξάρχος Γεωργίας ἦτο τότε ὁ Πανιερώτατος Πλάτων, Ρῶσσος Ἱεράρχης ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς Ρωσσικῆς Συνόδου κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν παρ' αὐτῇ τάξιν τῆς διοικήσεως τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τοῦτον ἢ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Λεωνίδα προσωρινὴ Ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις τῆς Γεωργίας ἐδήλωσεν ὅτι νομικῶς καὶ κατ' οὐσίαν παύει νὰ εἶναι Ἐξάρχος Γεωργίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Καρτελίας καὶ Καχετίας καὶ ἀποστερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς διοικήσεως τῶν Γεωργιανῶν Ἐπαρχιῶν. Τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ταύτην ἢ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου Λεωνίδου Ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις τῆς Γεωργίας διεβίβασεν εἰς τὴν ἐν Πετρούπολει προσωρινὴν Κυβέρνησιν, ὅφ' ἦν ὑπήγετο ἀκόμη ἡ Γεωργία, ἥτις δι' ἐγγράφου τῆς 27ης Μαρτίου 1917 ἀνεγνώρισε τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, ὡς Ἐκκλησίας ἐθνικῆς ἄνευ γεωγραφικῶν ὁρίων, ἀφήσασα τὰς ἀνά τὴν Γεωργίαν Ἐκκλησίας τῶν Ρῶσσων, ὡς καὶ ὅλας τὰς μὴ Γεωργιανὰς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως διεμαρτυρήθη τὴν 28ην Μαρτίου τοῦ 1917 ἡ προσωρινὴ διοίκησις τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, διότι διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως φυλετικῆς καὶ οὐχὶ ἐδαφικῆς ἐντὸς ὠρισμένων γεωγραφικῶν ὁρίων Ἐκκλησίας, ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις προσέκρουσεν εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας τοὺς ἰσχύοντας δι' ὅλην τὴν Ὁρθόδοξίαν, ἐπέμεινε δὲ ὅπως τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρισθῇ ἐπὶ ἐδαφικῆς βάσεως ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρχαίας Ἀρχιεπισκοπῆς Γεωργίας.

Τὴν 8ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1917 κόρος καὶ λαὸς ἐξέλεξαν ὡς Καθολικὸν πάσης Γεωργίας τὸν Ἐπίσκοπον Βολοτίας καὶ Βιτεμσίας Κυρίωνα καὶ προέβησαν εἰς τὴν ἴδρυσιν νέων Μητροπολιτικῶν καὶ Ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν νέων Ἐπισκόπων.

Κατὰ τῆς πράξεως ταύτης τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Γεωργίας διεμαρτυρήθη ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερ. 29 Δεκεμβρίου 1917 καὶ ἀριθμ. Πρωτοκ. 3 ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἡ Ἀγιωτάτη Ρωσικὴ Σύνοδος ἔθιγε κυρίως τὰ ἑξῆς σημεῖα: 1) ὅτι ἡ Γεωργία πρὸ ἑκατὸν καὶ πλεόν ἐτῶν ἠνώθη μετὰ τῆς Ρωσσικῆς ὑπὸ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν καὶ ἔκτοτε ἡ ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἐν Γεωργίᾳ ὀριστικῶς ἀνήκεν εἰς τὴν Ἀγιωτάτην Σύνοδον τῆς Ρωσσίας, 2) ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐπὶ μίαν ἑκατονταετηρίδα οὐδεμίαν προὐκάλεσεν ἀντίρρησιν καὶ 3) ὅτι ὅτε κατὰ τὸ 1905 ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἀγία Ρωσσικὴ Σύνοδος κατὰ τὸ 1906 ἀπεφάσισε νὰ ὑποβάλλῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τὴν

συζήτησιν τῆς ἐπικειμένης παρρωσσικῆς Συνόδου, εἰς ἔγκρισιν τῆς ὁποίας ὄφειλον οἱ Ἱεράρχαι τῆς Γεωργίας νά ὑποβάλουν τὰς περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἐπιθυμίας καὶ τοὺς πόθους καὶ νά ἀναμένωσι τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς.

Ἐπισειούσα ἡ Ρωσικὴ Σύνοδος τὸ κῦρος τῶν ἱερῶν κανόνων ὑπεμίμησε τὴν περίπτωσιν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας κηρυχθείσης σχισματικῆς, διότι ἐκήρυξε τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀνεξαρτησίαν ἐπὶ ἀθετήσῃ ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς καθιερωθείσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέπτυσσε τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ κανονικὴν τάξιν πρὸς ἀνακηρύξιν μιᾶς Ἐκκλησίας εἰς Ἀυτοκέφαλον· ὅτι δηλ. πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ ἄδεια τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας, ὑφ' ἣν ὑπάγεται ἡ ζητοῦσα τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς τοπικὴ Ἐκκλησία, ὅτι ἡ ζητοῦσα τὴν ἀνεξαρτησίαν Ἐκκλησία ἀπευθύνει αἴτησιν πρὸς τὴν κυρίαρχον Ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει πολιτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν δεδομένων ζητεῖ τὴν συγκατάθεσιν τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας διὰ τὸ Ἀυτοκέφαλον αὐτῆς. Ἡ αἴτησις αὕτη ὑποβάλλεται ἐν ὀνόματι τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ἀρχῆς τῆς χώρας ἐκφράζουσα τὴν γενικὴν καὶ ὁμόθυμον ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἀνεξαρτησίας, ὅτι οὕτως ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Ρουμανίας, ὅτι ὅμως οὕτω δὲν ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησία Βουλγαρίας καὶ διὰ τοῦτο ἐγεννήθη τὸ γνωστὸν Σχῆμα καὶ ὅτι οὕτω δὲν συνέβη ἐπίσης ἐν Ἀντικαυκάσῳ τῷ 1917, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν κανονικὴν τάξιν πρέπει ἡ κυρίαρχος Ἐκκλησία ἐν Συνόδῳ αὐτῆς οἰκειοθελῶς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει θετικῶν καὶ ἀδιαφιλονεικῆτων δεδομένων νά ἀναγνωρίσῃ ὡς ὀρθὴν καὶ νόμιμον τὴν αἴτησιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ λαοῦ ἢ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς περιφερείας περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας, κατόπιν δὲ λεπτομεροῦς συζήσεως καὶ διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἀνακηρύττει τὸ Ἀυτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς περιφερείας ἢ τοῦ Ἔθνους, ὅτι περὶ τούτου ἐκδίδεται ἰδιαίτερα συνοδικὴ ἀπόφασις, ἥτις ἀνακοινοῦται ὑπὸ τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας τῇ αἰτούσῃ τὸ ἑαυτῆς αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίᾳ καὶ ὅτι συγχρόνως ἡ ἀπόφασις αὕτη διαβιβάζεται καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξους Ἀυτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ἵνα αὐταὶ ἔλθωσιν εἰς κανονικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς νέας τοπικῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας· ὅτι καθόλου μόνον Σύνοδος τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας δικαιοῦται νά δώσῃ ἀνεξαρτησίαν εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἄνευ δὲ Συνόδου τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας, πᾶσα πρᾶξις ἀνακηρύξεως ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι κανονικῶς ἄκυρος· ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπαίτησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πᾶσα δὲ παράβασις τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης συνεπάγεται σχῆμα. Οὕτως αἱ Ἐκκλησίαι Ἑλλάδος καὶ Ρουμανίας ἀνακηρύξασαι κατ' ἀρχὰς ἐν Τοπικῇ Συνόδῳ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, ἐξήτησαν κατόπιν τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῶν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ᾧ ἄφ' ἑτέρου τὸ Σουλτανικὸν φιρμάνιον τοῦ 1870 παρεχόρει εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν αὐτονομίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἀνε-

γνώριζεν ἡ Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ὑπόθεσις, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ὡς οὐσα ἀνεξάρτητος πρὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Γεωργίας εἰς τὴν Ρωσσίαν, εὐρίσκεται εἰς ἰδιαιτέραν καὶ ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς, διότι καὶ αἱ Ἐκκλησίαι Σερβίας καὶ Βουλγαρίας ὑπῆρξαν ἄλλοτε ἀνεξάρτηται, ἐν τούτοις κατὰ τὸ ΙΘ' αἰῶνα, αὗται ὡς ἀπολέσασαι τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ διατελοῦσαι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐζήτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης, ἡ πρώτη συμφῶνως πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν, ἡ δὲ δευτέρα ἀντικανονικῶς, ὅτι τέλος καὶ αἱ Ἐπαρχίαι τοῦ Ἀντικαυκάσου ὡς διατελοῦσαι πλέον τῆς μιᾶς ἑκατονταετηρίδος ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὤφειλον ἐν τῇ αἰτήσει τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν. Ἐν τέλει δὲ ἡ Ἱερά Ρωσικὴ Σύνοδος προτρέπεται τὴν Γεωργιανὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως βαδίζουσα συμφῶνως πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν παρουσιασθῆ εἰς τὴν Ρωσικὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ ἀναγνωρίζουσα τὰς πλάνας αὐτῆς, ὑποβάλλῃ τὴν ἐπιθυμίαν περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς εἰς τὴν εὐθυκρισίαν τῆς παρρωσικῆς Συνόδου, ἵνα μὴ ὑποπέσῃ ὑπὸ τὴν δίκην τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ἀποξενωθῆ τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ἀπὸ κοινοῦ συζητήσωσι τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων εὐρεθῆ λύσις συμφέρουσα εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας καὶ οὕτω κανονισθῆ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ ἀμφοτέρων τῶν ὁμοδόξων λαῶν πρὸς γενικὸν ἀγαθὸν καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας ἀπήντησεν ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα ἐν τῷ μεταξὺ Καθολικὸν Ἀρχιεπίσκοπον Γεωργίας Κυρίωνα Λεωνίδας, ἐκλεγείς Ἀρχιεπίσκοπος κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1919, διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερ. 5 Αὐγούστου 1919 καὶ ἀριθμ. Πρωτ. 3949 ἐπιστολῆς.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γεωργίας πειρᾶται νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Γεωργία ἐνωθεῖσα πρὸ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν μετὰ τῆς ὁμοδόξου Ρωσσίας ὑπὸ ἐνιαίαν πολιτικὴν ἐξουσίαν οὐδέποτε καὶ δι' οὐδεμιᾶς πράξεως ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἐνωθῆ μετ' αὐτῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῶς. Τουναντίον μάλιστα ἡ Σύνοδος τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Γεωργίας εἶχεν ὀρισμένην ἀποφασίαν νὰ διατηρήσῃ καὶ ὑπὸ τὸ νέον πολιτικὸν καθεστῶς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς ἀνεξαρτησίαν, ὅτι τὴν ἀνεξαρτησίαν ταύτην κατ' ἀρχὰς ἐσεβάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγιωτάτη Ρωσικὴ Σύνοδος μὴ θελήσασα νὰ ἀναμιχθῆ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας. Ἡ βία κατάργησις τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας ἦτο ἔργον τῶν κοσμικῶν ἀρχόντων παρὰ πάντα νόμον καὶ κανόνα, ἡ δὲ Ρωσικὴ ἀντὶ νὰ διαμαρτυρηθῆ κατὰ τῶν ὑπερβασίων τούτων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, εὐχαρίστως ἐδέχθη ἔπειτα τὴν ἀντικανονικῶς

ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας παραδοθεῖσαν αὐτῇ κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Αὐτοκεφάλου Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ ἀθετήσῃ τῶν ἱερῶν κανόνων· ὅτι πᾶσα κατόπιν διαμαρτυρία εἴτε ἱεραρχῶν, εἴτε λαϊκῶν κατὰ τῆς αὐθαιρέτου καταργήσεως τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐπιδιωκομένου ἐκρωσσισμοῦ τῶν Γεωργιανῶν, ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἐπνίγη εἰς τὸ αἷμα, εἴτε ἐτιμωρήθη δι' ἐξορίας· ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἡ κατόπιν πολιτεία τῆς Ρωσικῆς Συνόδου οὐδόλως ἀνεθάρρυνε τοὺς ἱεράρχας τῆς Γεωργίας, ὑποβαλόντας αἴτησιν περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν κατὰ τὸ 1905 περὶ ποθητῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, τοῦναντίον μάλιστα φανερά ἦσαν τὰ σημεῖα ἀρνητικῆς εἴτε ἀντικανονικῆς λύσεως, διὰ τοῦτο προέβησαν εἰς τὴν οἴκοθεν ἀνακλήρῳξιν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν, ὅτι δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀνακλήρῳξιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας παρέσχον δείγματα τῆς ζωηρᾶς αὐτῶν ἐπιθυμίας νὰ μὴ διασπασθῇ ἡ ἐνότης τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης· καὶ διὰ τοῦτο τὸν μὲν τέως Ἐξάρχον Γεωργίας Πανιερώτατον Πλάτωνα θεωροῦν ὡς Τοποτηρητὴν ἱεράρχην τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐν Καυκάσῳ εἰς τὰς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν συνελθοῦσαν κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1917 Σύνοδον τῶν ἐν Καυκάσῳ Ρώσων ἀπέστειλαν πρὸς χαιρετισμὸν ἕνα Ἱεράρχην καὶ ἐν τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι τέλος κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1917 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας πρὸς τὴν Ἀγιωτάτην Ρωσικὴν Σύνοδον πρὸς χαιρετισμὸν εἰδικὴ ἀποστολή, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸν Πανιερώτατον Ἀντώνιον, ὅτι ὀρισθείσης τῆς 1ης Αὐγούστου 1917 ὡς ἡμέρας παρουσιάσεως εἰς τὴν Ρωσικὴν Σύνοδον, αὕτη διὰ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλανδίας Σεργίου διεβεβαίωσεν ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Γεωργιανὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς θέσιν καὶ ὅτι αἱ παρατηρηθεῖσαι τελευταίως ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἀνωμαλῖαι θέλουσιν ἐξομαλυνθῆ.

Ἐν τέλει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γεωργίας παρακαλεῖ ὅπως νῦν ὅτε, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε καὶ γέγονε τὰ πάντα καινά, ὑπὸ τὸ ἀνακαινισθὲν ἐκκλησιαστικὸν καὶ πολιτικὸν καθεστῶς, ἀνακαινισθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους αἰσθήματα, ὥστε καὶ οἱ δύο ὁμόδοξοι λαοὶ πιστοὶ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτῶν παραδόσεις, νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν ἐν ἀμοιβαίᾳ εἰρήνῃ, ἐκτελῶν ἕκαστος τὸν προορισμὸν αὐτοῦ πρὸς κοινὴν σωτηρίαν καὶ δόξαν Θεοῦ.

Ἐν τῷ μεταξύ τὸ ἐν Τιφλίδι ἰδρυθὲν σωματεῖον τῶν Ρώσων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Τιφλίδος εἶχεν ἀποφασίσει τὴν 27ην Μαρτίου τοῦ 1917 νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῆς Ἀγιωτάτης Ρωσικῆς Συνόδου ὅτι θεωροῦν τὴν ἀνακλήρῳξιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας ὡς γεγονὸς τετελεσμένον, ταυτοχρόνως δὲ μὴ παραδεχόμενον δυνατὴν τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Γεωργιανῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, παρεκάλει τὴν Ἀγιωτάτην Ρωσικὴν Σύνοδον νὰ ἰδρῦσῃ ἐν Ἀντικαυκάσῳ Ἐξαρχίαν ὑποταττομένην τῇ Ἀγιωτάτῃ Ρωσικῇ Συνόδῳ, εἰς τὴν ὁποίαν Ἐξαρχίαν δέον νὰ συμπεριληφθοῦν ὅλαι αἱ ρωσικαὶ ἐνορίαι, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες, ἐὰν ἐπιθυμῶσι

τοῦτο. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐξέδωκε τῇ 14ῃ Ἰουλίου 1917, τοὺς προσωρινούς κανονισμούς περὶ διοικήσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐν Καυκάσῳ, εἶχε δὲ τότε ἐν Τιφλίδι ἀντιπρόσωπον αὐτῆς τὸν Πανιερ. Ἐπίσκοπον Ἐλισαβετουπόλεως Θεοφύλακτον, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπήγγοντο πάντες οἱ ἀνὰ τὸν Καυκάσον Ὀρθόδοξοι Ρῶσσοι καὶ ὅσοι ἄλλοι ἤθελον τοῦτο.

Ἐκτοτε τὸ ζήτημα, συνεπεία τῶν ἐπελθουσῶν ἐν Ρωσσίᾳ ἐκκλησιαστικῶν συνθηκῶν παρέμεινε διὰ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἐκκρεμοῦν μέχρι τοῦ ἔτους 1927 ὅτε καὶ διὰ συνοδικῆς ἐγγράφου παράξεως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Συνόδου τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας¹.

Οὕτως ἔχει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ ἱστορία τῆς κανονικῆς θέσεως τῆς Γεωργιανῆς Ἐκκλησίας, ἥτις, ὡς ἐκ τῶν μνημονευθεισῶν ἱστορικῶν αὐτῆς περιπετειῶν καὶ διενέξεων μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐκλήθη τόσον εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει συνελθοῦσαν ἐν ἔτει 1930 προκαταρκτικὴν Διορθόδοξον Ἐπιτροπὴν, ὅσον καὶ ἀργότερον εἰς τὰς μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ Παλαιοκαθολικῶν συσκέψεις τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς ἃς δὲν παρέστη ἐπίσης καὶ ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία λόγῳ τοῦ ἐμπεριστάτου αὐτῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Καὶ ἐκλήθη μὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1961 συγκληθεῖσαν ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξον Διάσκεψιν, εἰς ἣν, ὡς γνωστὸν κληθεῖσαι παρέστησαν οὐ μόνον αἱ Αὐτοκέφαλοι, ἀλλὰ καὶ αὐτόνομοι κατὰ τόπους Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, δὲν ἀπέστειλεν ὅμως ἀντιπροσώπους ἀναθεῖσα τὴν ἐκπροσώπησιν αὐτῆς εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζεται σήμερον ὡς Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία. Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὅλης αὐτῆς κανονικῆς θέσεως δέον ἵνα ἀποφανθῇ κατὰ τὴν ἰσχύουσαν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τάξιν καὶ πρᾶξιν τὸ σύνολον τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Περὶ τὸ θέμα τοῦτο ἀσφαλῶς θὰ ἀσχοληθῇ ἡ μέλλουσα νὰ συνέλθῃ Πανορθόδοξος Προσύνodos δεδομένου ὅτι ἐν τῷ ἐγκριθέντι ἐν τῇ Πανορθοδόξῳ Διασκέψει τῆς Ρόδου Καταλόγῳ τῶν θεμάτων, ὅστις καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Προσυνόδου, ἀναγράφεται καὶ τὸ ἀκόλουθον:

Τὸ Αὐτοκέφαλον καὶ τὸ Αὐτόνομον ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

α) Ἀνακήρυξις Αὐτοκεφάλου.

β) Τίς ὁ ἀνακηρύττων.

γ) Προϋποθέσεις καὶ ὅροι.

δ) Τρόπος ἀνακηρύξεως Αὐτοκεφάλου.

ε) Τίνες αἱ σήμερον ἀνεγνωρισμένοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι.

Ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία καταλάβῃ συντόμως τὴν ἀρμοζούσαν εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἱστορίαν αὐτῆς θέσιν ἐν τῇ σειρά τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

1. Κώδιξ Διοικητικῶν Πρακτικῶν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἔτος 1927, σελ. 281,4.